

Szanowna Pani

Barbara Nowacka

Minister Edukacji Narodowej

Apel

apeluje o pilną zmianę art. 73 ustawy z dnia 26 stycznia 2024 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 poz. 984 zpóźn. zm.) – dalej Karta Nauczyciela, poprzez dodanie po ust. 2 ust. 2a. Przepis ten dotyczy urlopu dla poratowania zdrowia nauczyciela i związany jest z nabyciem przez nauczyciela uprawnień emerytalnych.

Zgodnie art. 73 ust. 2 Karty Nauczyciela, Nauczycielowi, któremu do nabycia prawa do emerytury brakuje mniej niż rok, urlop dla poratowania zdrowia nie może być udzielony na okres dłuższy niż do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym nauczyciel nabywa uprawnienia emerytalne.

Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1672) w art. 1 pkt 8 dodano art. 88a Karty Nauczyciela, który daje nauczycielom możliwość skorzystania z tzw. emerytury stażowej (wcześniejszej):

Art. 88a. 1. Nauczyciele, po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy, mogą przejść na emeryturę w wieku niższym niż określony w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) rozpoczęli przed dniem 1 stycznia 1999 r. faktyczne wykonywanie pracy na stanowisku nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego, o których mowa w art. 1, w brzmieniu obowiązującym w dniu rozpoczęcia pracy na tym stanowisku,*
- 2) mają okres składkowy, o którym mowa w art. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 30 lat, w tym co najmniej 20 lat faktycznego wykonywania pracy na stanowisku nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego, o których mowa w art. 1, w brzmieniu obowiązującym w okresie faktycznego wykonywania pracy na tych stanowiskach, z wyjątkiem nauczyciela szkoły za granicą, w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć,*
- 3) nie przysługuje im prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek na podstawie art. 88 ust. 2a*

- a wysokość emerytury obliczonej zgodnie z ust. 5-8 nie jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z przywołanymi wyżej obowiązującymi i tymi, które wejdą w życie z dniem 1 września 2024 r. przepisami, nauczyciel spełniający warunki do nauczycielskiej emerytury stażowej może skorzystać z urlopu dla poratowania zdrowia tylko do 31.08.2024 r., nawet jeżeli nie zamierza skorzystać z prawa do tej emerytury.

UZASADNIENIE

Z przywołanego wcześniej art. 73 ust. 2 Karty Nauczyciela – dalej KN, jednoznacznie wynika, że nauczycielowi, któremu do nabycia prawa do emerytury brakuje mniej niż rok, urlop dla poratowania zdrowia nie może być udzielony na okres dłuższy niż do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym nauczyciel nabywa uprawnienia emerytalne. Oznacza to, że terminem końcowym, do którego nauczyciel może skorzystać z urlopu dla poratowania zdrowia jest koniec miesiąca poprzedzający miesiąc, w którym nabywa uprawnienia emerytalne.

Orzeczenia sądów wskazują się, że przepisy Karty Nauczyciela nie definiują pojęcia "nabycie uprawnień emerytalnych", co oznacza, że trzeba nadać mu znaczenie przyjęte w przepisach ustawy o emeryturach i rentach. Zgodnie z art. 100 ust. 1 tej ustawy prawo do świadczenia emerytalnego powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia. Nabycie prawa do emerytury następuje zatem z chwilą spełnienia ostatniego z wymaganych warunków i nie ma na to wpływu wola osoby ubezpieczonej. Prawo do emerytury powstaje z mocy prawa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2001 r., II UKN 136/00).

Brak wyłączenia art. 88a spod jurysdykcji art. 73 ust. 2 Karty Nauczyciela będzie miało jednoznacznie negatywne skutki dla zdrowia czynnych nauczycieli, ponieważ wtedy, kiedy ich zdrowie jest najbardziej narażone na chorobę zawodową i mogliby skorzystać z urlopu dla poratowania zdrowia, ustawodawca im tę możliwość skutecznie odebrał, na kilka lat przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego.

Biorąc pod uwagę powyższe, wnosimy, aby w trybie pilnym złożona została na ręce Marszałka Sejmu ustawa zmieniająca ustawę Karta Nauczyciela i został w niej umieszczony zapis w brzmieniu:

Art. 1

W ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984, 1234 i 1586) wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 73 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

2a. Przepisów ust. 2 nie stosuje się do nauczycieli, którzy nabyli prawo do emerytury o której mowa w art. 88a ustawy.